

Melyik ország joga alkalmazandó?

Észak-Írország

Tartalomszolgáltató:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 A hatályos jogszabályok forrásai

1.1 Nemzeti szabályok

Észak-Írországban az alkalmazandó jogról rendelkező kollíziós szabályok forrásai elsősorban a közvetlenül alkalmazandó uniós rendeletek. Polgári és kereskedelmi ügyekben ezek a következők:

- a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2008. július 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet („Róma I.”); valamint
- a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 2007. július 11-i 864/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet („Róma II.”).

A szerződésekről (alkalmazandó jog) szóló 1990. évi törvény (amely az 1980. évi római egyezményt hajtotta végre) továbbra is releváns a 2009. december 17. előtt megkötött szerződések vonatkozásában (a Róma I. rendelet az ezen a napon vagy azt követően kötött szerződésekre vonatkozik).

A nemzetközi magánjogról (vegyes rendelkezések) szóló 1995. évi törvény csak azokra az esetekre vonatkozik, amelyekre nem terjed ki a Róma II. rendelet (a rendelet azokra az esetekre alkalmazandó, amikor a kár 2009. január 11. után következett be).

A common law hagyományos szabályai továbbra is alkalmazandók a jó hírnév megsértésével kapcsolatos jogellenes károkozásra, valamint az öröklési és a tulajdonjogra.

Családjogi ügyekben – néhány kivételtől eltekintve – általában a common law az alkalmazandó jogra vonatkozó szabályok forrása. A common law – például a házasság érvénytelenségével kapcsolatban – vagy törvény – például a tartást elrendelő határozatokról (végrehajtás) szóló 1920. évi törvény és a tartást elrendelő határozatokról (kölcönös végrehajtás) szóló 1972. évi törvény – által meghatározott kevés kivételtől eltekintve általában az észak-ír jogot alkalmazzák a családjogi ügyekben. A 2201/2003/EU rendelet és az 1996. október 19-i Hágai Egyezmény hatálya alá tartozó, szülői felelősséggel és gyermekvédelemmel kapcsolatos ügyekben a szülői felelősségről és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekről (nemzetközi kötelezettségek [Anglia, Wales és Észak-Írország]) szóló 2010. évi rendelet és az 1996. évi egyezmény 15. cikke tartalmazza az alkalmazandó jogra vonatkozó szabályokat, azaz kevés kivételtől eltekintve az észak-ír jogot kell alkalmazni.

1.2 Többoldalú nemzetközi egyezmények

- A végrendeleti intézkedések szabályaival kapcsolatos kollíziókról szóló 1961. évi hágai egyezmény
- A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 1980. évi római egyezmény (amint azt fentebb említettük, a 2009. december 17-én vagy azt követően kötött szerződésekre a Róma I. rendelet alkalmazandó)
- A bizalmi vagyonkezelésre és elismerésére alkalmazandó jogról szóló 1985. évi hágai egyezmény

1.3 Főbb kétoldalú egyezmények

Nincs tudomásunk az alkalmazandó jog megválasztására vonatkozó rendelkezéseket tartalmazó olyan kétoldalú egyezményről, amelynek az Egyesült Királyság a szerződő fele.

Meg kell jegyezni, hogy bár az 1.2. pontban említett egyezmények lehetővé teszik valamely állam számára, hogy az alkalmazandó jog megválasztására más szabályozást alkalmazzon a saját „területi egységei” tekintetében, az Egyesült Királyság nem él ezzel a lehetőséggel. Ennek megfelelően az 1.2. pontban felsorolt egyezmények az Egyesült Királyságot alkotó államok közötti összeütközésekre, valamint a nemzetközi összeütközésekre is kiterjednek, Észak-Írország pedig Angliától, Walestől és Skóciától eltérő külföldi államnak tekintendő.

2 A kollíziós jogi szabályok végrehajtása

2.1 A bírák hivatalból kötelesek-e alkalmazni a kollíziós jogi szabályokat?

A kollíziós szabályokat általában kizárólag akkor alkalmazzák, ha legalább az egyik fél arra hivatkozik, hogy alkalmazni kellene ezeket a szabályokat. Ha nem hivatkoznak erre, vagy nincs elegendő bizonyíték a külföldi jog tartalmára, a bíró általában az észak-ír jogot alkalmazza az adott ügyben. Ez a szabály a bizonyításra és az eljárásra vonatkozik, ezért az uniós rendeletek nem érintik azt.

2.2 Vissza- és továbbutalás (Renvoi)

Az uniós rendeletek kizárják a vissza- és továbbutalás (renvoi) alkalmazását azokban az esetekben, amelyekre az uniós kollíziós szabályok vonatkoznak, és ez volt az uralkodó nézet a nemzetközi magánjogról (vegyes rendelkezések) szóló 1995. évi törvény és a szerződésekre alkalmazandó jogról szóló 1990. évi törvény szerint is. Ennélfogva, ha az észak-ír kollíziós szabály például a francia jogra utal, akkor a francia jogot kell alkalmazni még abban az esetben is, ha a francia bíróság valamely más ország jogát alkalmazta volna. A vissza- és továbbutalás kizárásának egyik indoka ezeken a területeken az, hogy a vissza- és továbbutalás alkalmazása felborítaná a törvények által meghatározott összetett szabályok közötti egyensúlyt.

Napjainkban a vissza- és továbbutalás szerepe a további jogterületeken kissé korlátozott, és egyes esetekben nem teljesen egyértelmű. Elmondható, hogy a vissza- és továbbutalás a külföldön található földterület esetén alkalmazandó, amelyre az észak-ír jog a dolog fekvési helye szerinti jogot alkalmazza. Ezen esetek mögött az a gyakorlatias szándék húzódik, hogy annak a bíróságnak a jogát kell alkalmazni, amelynek illetékességi területén az ingatlan található, növelve annak esélyét, hogy az ingatlannal kapcsolatban hozott bármely határozat hatékonyan érvényesülhessen. A külföldön található ingó vagyontárgyak tekintetében az elsőfokú bírósági döntések kiegyensúlyozottságát az adja, hogy a dolog fekvési helye szerinti jogra történő hivatkozás nem foglalja magába a vissza- és továbbutalást. Megjegyzendő azonban, hogy sok esetben a külföldi kollíziós szabályok tartalmának bizonyítása drága, és a felek gyakran úgy döntenek, hogy nem hivatkoznak azok alkalmazására (lásd a fenti 2.1. pontot).

2.3 A kapcsoló tényező megváltozása

Ezt a problémát úgy kezelik, hogy az egyes kollíziós szabályokban meghatározzák a kapcsoló tényező megállapításának időpontját. Ingóságok átruházása esetén például az alkalmazandó jog az átruházás idején a szóban forgó ingóság fekvési helyén alkalmazandó jog.

2.4 Kivételek a kollíziós jogi szabályok általános alkalmazása alól

A hagyományos szabályok alapján az észak-ír bíróságok megtagadhatják bármely ország vagy terület jogának alkalmazását, ha az ellentétes a közrenddel. Az Egyesült Királyság nemzetközi kötelezettségei, különösen az emberi jogok európai egyezménye befolyásolja a közrend fogalmát.

Ezenkívül mind a Róma I., mind a Róma II. rendelet biztosítja az eljáró bíróság országának joga szerint feltétlen érvényesülést kívánó kötelező szabályok alkalmazását, *függetlenül a szerződésre egyébként alkalmazandó jogtól*. Általában a fogyasztóvédelmi és a foglalkoztatási területen vagy valamely nemzetközi egyezményt kiegészítő jogszabályban találhatóak ezek a szabályok.

2.5 A külföldi jog bizonyítása

Valamely Észak-Írországon kívüli ország vagy terület jogának tartalmát úgy kell bizonyítani, mintha az ténybeli elem lenne. A bíró feladata azonban meghatározni az adott jog vonatkozásában előterjesztett bizonyítékok joghatását.

Az észak-ír bíróságok előtti eljárásban a tudása vagy tapasztalata alapján megfelelően képzett személy nyújthat szakértői bizonyítékot valamely Észak-Írországon kívüli ország vagy terület joga tekintetében, függetlenül attól, hogy eljár-e vagy jogosult-e jogászként eljárni az érintett másik államban vagy területen.

Bizonyos körülmények között az észak-ír bíróság figyelembe veheti valamely angol bíróság korábbi határozatát vagy megállapítását bármely Észak-Írországon kívüli ország vagy terület joga tekintetében. Írásban értesíteni kell a többi felet vagy ügyvédjeiket arról, ha valamelyik fél egy korábbi határozatra kíván hivatkozni.

3 Kollíziós jogi szabályok

3.1 Szerződéses kötelemények és jogi aktusok

A szerződéses kötelezettségekre és ezekhez kapcsolódóan az alkalmazandó jog megválasztására minden esetben a Róma I. rendelet közvetlenül alkalmazandó. A Róma I. rendeletben foglalt kollíziós szabályok alkalmazhatók azokra az esetekre is, amelyeket az észak-ír jog nem ismer el szerződéses jogviszonynak (például, amikor a megállapodás nem jár ellenszolgáltatással, úgymint az ajándékozási szerződéseknél).

Az eljáró bíróság országa szerinti jogot alkalmazzák az eljárási kérdésekben. Ennélfogva eljáró bíróság országa szerinti jog szabályozza a kár mértékének (de nem a kárnak a) megállapítását és a bizonyítási eszközöket. Az elévülési idő anyagi jogi jellegű, ezért szerződéses kötelezettségek esetén a Róma I. rendelet alapján alkalmazandó jog határozza meg azt.

Azokban az esetekben, amikor a felek kifejezetten megválasztották az alkalmazandó jogot, vagy ez kellő bizonyossággal megállapítható, ez a jog alkalmazandó. Kellő bizonyossággal megállapítható a választott jog a felek közötti korábbi ügyletek alapján, vagy ha a szerződést olyan típus szerződés formájában kötik, amelyről köztudott, hogy arra egy adott jog az irányadó. Joghatósági megállapodás esetén ez gyakran elegendő azon következtetés levonására, hogy a felek az adott ország jogát kívánták választani, de ez nem minden esetben van így. Választottbírói megállapodás esetén, ha a választottbírák kiválasztási feltételeit meghatározták, ez könnyebben lehetővé teszi az alkalmazandó jog megválasztására vonatkozó következtetést, de ha a választottbírákat valamilyen nemzetközi testületre hivatkozva határozzák meg, akkor sokkal kevésbé valószínű, hogy kellő bizonyossággal megállapítható a választott jog.

A jogválasztás szabadsága több szempontból is körülhatárolt. Először is, a fogyasztói és a munkaszerződésekben az alkalmazandó jog megválasztása nem foszthatja meg a fogyasztót vagy a munkavállalót azon jog kötelező szabályai által nyújtott védelemtől, amely alkalmazandó lenne az adott esetre, ha nem választották volna meg kifejezetten az alkalmazandó jogot. Másodszor, ha egy adott ügy minden eleme egy országhoz kapcsolódik, akkor egy másik alkalmazandó jog választása nem foszthatja meg hatékony érvényesülésétől az adott ország kötelező szabályait. A biztosítási szerződésekkel kapcsolatban is léteznek fogyasztóvédelmi szabályok. Megjegyzendő az is, hogy amennyiben nincs egyetértés a jogválasztás érvényességével kapcsolatban – például kényszerre hivatkoznak –, akkor a vélt alkalmazandó jog (vagyis az alkalmazandó jog érvényes megválasztása esetében a szerződésre irányadó jog) határozza meg azt, hogy a választás érvényesnek minősül-e, kivéve, ha ez „észszerűtlen” lenne (ebben az esetben a hozzájárulás hiányára hivatkozó fél szokásos tartózkodási helye szerinti jog alkalmazható).

Azokban az esetekben, amikor nem választották meg kifejezetten az alkalmazandó jogot, vagy kellő bizonyossággal nem állapítható meg a választott jog, a Róma I. rendelet a szerződés típusától függően külön szabályokat tartalmaz. Ha azonban ezek a szabályok nem egyértelműek, akkor általában a szerződés jellegéből adódó teljesítést végző fél szokásos tartózkodási helye szerinti jog az alkalmazandó jog. Nem könnyű minden esetben megállapítani a szerződés jellegéből adódó teljesítést végző felet, de általában az a fél, aki nem fizeti meg az áru vagy szolgáltatás ellenértékét (például a termék értékesítője, banki ügyletben a hitelező, kezességvállalási szerződés esetén a kezes). Ez a vélelem megdönthető azon ország javára, amelyhez a szerződés szorosabban kapcsolódik.

3.2 Szerződésen kívüli kötelmi viszonyok

A legtöbb esetben a Róma II. rendeletet kell alkalmazni a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra. A nemzetközi magánjogról (vegyes rendelkezések) szóló 1995. évi törvény csak azokra a jogellenes károkozással kapcsolatos esetekre vonatkozik, amelyekre nem terjed ki a Róma II. rendelet, így a jó hírnév megsértésére továbbra is a common law irányadó (lásd lentebb).

Az alkalmazandó jog határozza meg az elévülési időt is.

A Róma II. rendelet értelmében az általános szabály az, hogy a kár bekövetkezésének helye szerinti jogot kell alkalmazni. Külön szabályok határozzák meg az alkalmazandó jogot a szerződésen kívüli kötelmi viszonyok bizonyos típusaira, ideértve a termékfelelősséget, a tisztességtelen versenyt, a környezetvédelmi károkozást és a szellemi tulajdonjogokkal kapcsolatos károkozást. A Róma II. rendelet azt is lehetővé teszi a felek számára, hogy bizonyos körülmények között megválasszák az alkalmazandó jogot, de ez a rendelkezés nem használható fel az uniós vagy a nemzeti jog kötelező szabályainak elkerülésére. Felhívjuk a figyelmet, hogy a kár mértékének megállapítására az alkalmazandó jog vonatkozik.

Amint azt a fentiekben említettük, a jó hírnév megsértésére – amely magában foglalja a tulajdonra vonatkozó valótlan tényállítást, az árura vonatkozó valótlan tényállítást, a rosszhiszemű valótlan tényállítást és minden olyan külföldi jog szerinti követelést, amely „megegyezik vagy jellegében azonos az [ilyen] követeléssel” – továbbra is a common law az irányadó. Ebben az esetben a kettős perindítási szabály alkalmazandó: a jogellenes károkozás csak akkor érvényesíthető Észak-Írországban, ha polgári jogi kereset terjeszhető elő annak a külföldi államnak a joga szerint, amelyben a cselekmény (általában a közzététel) bekövetkezett, és ha a cselekmény Észak-Írországban következett volna be, akkor az észak-ír jog szerint polgári jogi keresetet lehetne előterjeszteni. E szabály alól azonban van egy kivétel: ha egy másik országnak jelentősebb kapcsolata van az eseménnyel és a felekkel, akkor ennek az országnak a jogát kell alkalmazni. Felhívjuk a figyelmet, hogy ez a terület különösen bizonytalan.

A bizalmi vagyonkezelés tekintetében az alkalmazandó jogot a bizalmi vagyonkezelés elismeréséről szóló 1987. évi törvény szabályozza, amely végrehajtja a bizalmi vagyonkezelésre és elismerésére alkalmazandó jogról szóló hágai egyezményt. E törvény értelmében az alkalmazandó jog a vagyonrendelő által választott jog vagy – ilyen választás hiányában – az a jog, amelyhez a bizalmi vagyonkezelés a legszorosabban kapcsolódik. Ez a jog határozza meg a bizalmi vagyonkezelés érvényességét, értelmezését, joghatásait és végrehajtását.

3.3 A személyi állapot, valamint annak a családi állapottal kapcsolatos vonatkozásai (név, lakóhely, cselekvőképesség)

Születéskor a gyermek lakóhelye (születéskori lakóhelye) megegyezik az apjának a gyermek születésekor fennálló lakóhelyével, ha a gyermek házasságból született. Ha a gyermek nem házasságból született, vagy az apa elhunyt a gyermek születése előtt, a gyermek lakóhelye megegyezik az anyja lakóhelyével. Ez a szabály alkalmazandó a gyermek 16 éves koráig (azaz a gyermek lakóhelye az apa vagy az anya lakóhelyével együtt változik).

A 16 évesnél idősebb személyek esetében továbbra is a születéskori lakóhely alkalmazandó, kivéve, ha más lakóhelyet választanak. A lakóhelyválasztás elfogadásához ténylegesen az adott állam területén kell lakni, és határozatlan ideig vagy állandó jelleggel ott tartózkodni. Ha e feltételek bármelyike megszűnik, a választott lakóhely már nem alkalmazandó, és a születéskori lakóhelyet kell alkalmazni.

A feleség lakóhelyét már nem a férje lakóhelye határozza meg: azt önállóan kell vizsgálni.

A cselekvőképességet (például szerződéskötési, végintézkedési, házasságkötési képesség) az adott területre vonatkozó szabályok határozzák meg, és az adott részeknél fejtjük ki.

3.4 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása, ideértve az örökbefogadást is

A szülőnek a kiskorú (18 év alatti gyermek) iránti felelősségét az észak-ír jog határozza meg azokban az esetekben, amikor az észak-ír bíróságok rendelkeznek joghatósággal, még abban az esetben is, ha a gyermek külföldön tartózkodik és külföldi állampolgár. A 2201/2003/EU rendelet értelmében az észak-ír bíróság azonban csak akkor rendelkezik joghatósággal, ha a gyermek Észak-Írországban lakik, vagy ha a gyermek egy másik

tagállamban tartózkodik, és ha legalább az egyik házastárs szülői felelősséget gyakorol, és joghatóságot a házastárs elfogadta.

A gyermek akkor lesz házasságból született, ha törvényes házasságból született bármely országban, vagy ha mindkét szülőnek a gyermek születésekor fennálló lakóhelye szerinti jog alapján házasságból született gyermeknek minősül.

Az észak-ír bíróság az észak-ír jogot alkalmazza valamely természetes személynek a gyermek gyámjaként való kirendelésére, ha joghatósággal rendelkezik (a joghatóság akkor áll fenn, ha a kérelmező Egyesült Királyság állampolgára, vagy ha Észak-Írországban szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik vagy ott tartózkodik).

Az észak-ír bíróság az észak-ír jogot alkalmazza örökbefogadási ügyekben minden olyan esetben, amikor joghatósággal rendelkezik (amely akkor áll fenn, ha a kérelmező a kérelem benyújtásának időpontjában Észak-Írországban rendelkezik lakóhellyel, de a bíróság figyelembe veszi a határozat külföldi elismerésének valószínűségét is, ha ez a joghatósága gyakorlása szempontjából jelentőséggel bír). Az ilyen határozat joghatása az, hogy minden felelősség átruházásra kerül a szülőktől az örökbefogadó szülőkre.

3.5 Házasság, házasság nélkül együtt élő párok, élettársi kapcsolatok, házasság felbontása, különválás, tartási kötelezettségek

A házasságkötés helye szerinti jog irányadó a házasság alaki feltételeire. Ez a jog kiterjed a házasságkötés érvényességére és elemeire, például bizonyos szöveget kell-e mondani, a házasságot egy adott épületben kell-e megkötni, szükség van-e szülői hozzájárulásra, meghatalmazás útján lehet-e házasságot kötni. E szabály alól kivételt képez néhány eset: különösen, ha a házasságot nem lehet megkötni a helyi formában. Különleges szabályok vonatkoznak a fegyveres erők azon tagjaira is, akik külföldi, a Nemzetközösség területén kívüli országban szolgálnak.

A személyek házasságkötési képességét az adott személynek közvetlenül a házasságkötés előtti lakóhelye határozza meg. Ez a jog olyan kérdésekre irányadó, mint például a felek beleegyezése, az életkorra vonatkozó követelmények, valamint hogy a tágabb családon belül mely személyek nem házasodhatnak össze. Az életkort illetően a házasság nem érvényes, ha a felek egyike 16 évesnél fiatalabb volt a házasságkötéskor, és a lakóhelye Észak-Írországban van.

Az észak-ír jog nem rendelkezik az azonos neműek házasságáról. Bizonyos körülmények között azonban a más országból származó azonos neműek közötti élettársi kapcsolat bejegyzett élettársi kapcsolatnak minősülhet az észak-ír jog szerint.

A házasság felbontása tekintetében az észak-ír bíróság kizárólag a 2201/2003/EK tanácsi rendelet alapján rendelkezik joghatósággal a házasság felbontására irányuló eljárások lefolytatására. Ha az alábbi követelmények egyike teljesül: a házastársak szokásos tartózkodási helye vagy lakóhelye Észak-Írországban található, a házastársak szokásos tartózkodási helye Észak-Írországban volt, és egyikük még mindig ott tartózkodik, az alperes szokásos tartózkodási helye Észak-Írországban található, a felperes a kérelem benyújtását megelőzően legalább egy évig Észak-Írországban tartózkodott (vagy legalább hat hónapig, ha a felperes valamely tagállam állampolgára). Ha e feltételek egyike sem teljesül, és egyetlen másik tagállam sem rendelkezik joghatósággal, a nemzeti jog az észak-ír bíróságokra ruházza a joghatóságot, ha a felek legalább egyikének a házasság felbontására irányuló eljárás megindításakor Észak-Írországban volt a lakóhelye. Ha egy észak-ír bíróság rendelkezik joghatósággal, akkor az észak-ír jogot alkalmazza a házasság felbontására irányuló eljárásban. A házasság érvénytelenségének megállapítása iránti határozat meghozatalakor a fent említett jogot (a házasságkötés helye szerinti jogot vagy a fél lakóhelye szerinti jogot) kell alkalmazni az érvénytelenség okától függően. A házasság külföldön történő felbontását akkor ismerik el, ha a külföldi eljárás idején az egyik félnek a szokásos tartózkodási helye vagy a lakóhelye az adott országban volt, vagy az adott ország állampolgára volt.

A tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló, 2008. december 18-i 4/2009/EK tanácsi rendelet alkalmazandó a tartási kötelezettségekkel kapcsolatban. Az észak-ír bíróság joghatósággal rendelkezik, ha joghatósággal rendelkezik a házasság felbontására, vagy ha a házasság felbontása külföldi eljárásban történt, és az egyik fél lakóhelye Észak-Írországban volt a házasság külföldi felbontása idején, vagy ha szokásos tartózkodási helye Észak-Írországban volt ezt az időpontot megelőzően egy évig, vagy ha valamelyik félnek vagyoni érdekeltsége fűződik az Észak-Írországban található korábbi házastársi közös lakáshoz. Az észak-

ír jogot kell alkalmazni ezekben az esetekben.

3.6 Házassági vagyoni jogi rendszerek

Házassági szerződés vagy egyezség hiányában a házastársaknak a házasságkötéskor fennálló lakóhelye szerinti jog határozza meg a férj és a feleség egymás – akár a házasság előtt, akár a házasság alatt megszerzett – ingó vagyonához fűződő jogait. Ha a férj és a feleség lakóhelye megegyezik, ez lesz a házastársak lakóhelye. Ha a férj és a feleség lakóhelye eltér, akkor az a jog irányadó, amelyhez a felek és a házasság a legszorosabban kapcsolódik. A felek házasságkötéskori szándéka csak akkor releváns, ha az hallgatólagos jogválasztásra utal. Valószínűleg ugyanez a szabály vonatkozik az ingatlanokra is.

Házassági szerződés vagy egyezség esetén a szerződés jogát kell alkalmazni: ez a házastársak lakóhelye szerinti jog, ha nem utal semmi körülmény más alkalmazandó jogra.

3.7 Öröklés, végintézkedések

Törvényes – vagyis végintézkedés hiányában történő – öröklés esetében a végrendelezőnek az elhalálozás időpontjában fennálló lakóhelye szerinti jog alkalmazandó az ingó vagyon öröklésére; míg az ingatlan öröklésére annak az országnak a joga irányadó, amelynek területén a vagyontárgy található.

Végintézkedésen alapuló öröklés esetében a végrendelezőnek a végintézkedés megtételekor fennálló lakóhelye szerinti jog határozza meg a végrendelező ingó vagyonra vonatkozó végintézkedési képességét. A hagyományos akkor szerezheti meg az ingó vagyontárgyat, ha saját lakóhelye vagy a végrendelező lakóhelye szerinti jog szerint rendelkezik cselekvőképességgel. Az ingatlanokkal kapcsolatban nincs külön rendelkezés, de az a legvalószínűbb, hogy a dolog fekvési helye szerinti jogot kell alkalmazni, ami feltehetőleg meghatározza a hagyományosnak az ingatlan megszerzésére való képességét is.

A végintézkedésről szóló 1963. évi törvény alapján, ha a végrendelező 1964. január 1-jén vagy azt követően hunyt el, a végintézkedés alakilag érvényes (például megfelelő számú tanú előtt tették), ha megfelel az alábbi jogok valamelyikének: a végintézkedés megtételekor a végintézkedés megtételének helye (általában az aláírás és a tanúkkal hitelesítés helye) szerinti jog; a végintézkedés megtételekor a végrendelező lakóhelye, szokásos tartózkodási helye vagy állampolgársága szerinti ország joga; az elhalálozás időpontjában a végrendelező lakóhelye, szokásos tartózkodási helye vagy állampolgársága szerinti ország joga. Az ingatlan juttatásáról rendelkező végintézkedés alakilag akkor is érvényes, ha megfelel az ingatlan fekvési helye szerinti ország jogának (így mégis kizárt a vissza- és továbbutalás elvének alkalmazása az ingatlanokkal kapcsolatban).

Az ingó javakra vonatkozó végintézkedés anyagi jogilag akkor érvényes (például a végintézkedés alapján juttatható összeg korlátozása), ha megfelel a végrendelezőnek az elhalálozás időpontjában fennálló lakóhelye szerinti jognak; az ingatlanokra vonatkozó végintézkedés anyagi jogilag akkor érvényes, ha megfelel az ingatlan fekvési helye szerinti ország jogának, vagyis a nemzeti jogrendszerrel függetlenül a dolog fekvési helye szerinti jogot kell alkalmazni.

A végintézkedést a végrendelező szándékának megfelelő jog alapján értelmezik, amelynek a végintézkedés megtételekor fennálló lakóhely szerinti jogot kell vélelmezni. Ez a vélelem egy első látásra elfogadható szabály, amely megdönthető annak bizonyításával, hogy a végrendelező egyértelműen azt tervezte, és a szándéka arra irányult, hogy végintézkedését egy másik jogrendszer alapján értelmezzék. Az ingatlanok vonatkozásában további korlátozást jelenthet az, ha ebből az értelmezésből eredő érdeket a dolog fekvési helye szerinti jog nem engedélyez vagy nem ismer el, akkor ez utóbbi jog az irányadó.

A végintézkedés visszavonásának érvényességét a végrendelezőnek a visszavonás időpontjában fennálló lakóhelye szerinti jog határozza meg (meg kell jegyezni, hogy az angol jog szerint, ha ez a szabály alkalmazandó, a házasságkötés érvényteleníti a végintézkedést, kivéve, ha bizonyítják, hogy a végintézkedést kifejezetten a házasságkötésre figyelemmel tették). Ha azonban arra hivatkoznak, hogy a végintézkedést egy későbbi végintézkedéssel vonták vissza (például nem tépték szét a végintézkedést), a második végintézkedés alaki érvényességére vonatkozó jog határozza meg, hogy ez a második végintézkedés visszavonja-e a korábbi. Ha nem egyértelmű, hogy a második végintézkedés visszavonja-e a korábbi, a végrendelező szándékának megfelelő jog alapján kell értelmezni ezt a kérdést, amelynek a végintézkedés megtételekor fennálló lakóhely szerinti jogot kell vélelmezni.

3.8 Ingatlan

A vagyonnal kapcsolatos ügyek fel vannak osztva ingó és ingatlan vagyon szerint; a dolog fekvési helye szerinti jog határozza meg, hogy az adott vagyontárgy ingó vagy ingatlan vagyontárgynak minősül-e.

Ingatlan esetében az alkalmazandó jog az ingatlan fekvési helye szerinti jog, és a vissza- és továbbutalás elvét alkalmazni kell. Ez az ügylettel kapcsolatos minden kérdésre vonatkozik, ideértve a cselekvőképességet, az alaki követelményeket és az anyagi jogi érvényességet. Meg kell jegyezni, hogy természetesen megkülönböztetik a földterület vagy más ingatlan átruházását az átruházásra irányuló, a felek jogait és kötelezettségeit szabályozó szerződéstől – ez utóbbira az alkalmazandó jogra vonatkozó külön szabályok irányadóak (különösen a Róma I. rendelet alapján).

Az ingó vagyontárgyak átruházására vonatkozó dologi jogi (azaz nem szerződéses) kérdésekre általában annak a helynek a joga irányadó, ahol a vagyontárgy a tulajdonjogot érintő esemény bekövetkezésének időpontjában volt. Nem egyértelmű, hogy a vissza- és továbbutalás alkalmazandó-e ebben az esetben, de az angol bíróságok elsőfokú döntéseinek általános joghatásából arra lehet következtetni, hogy nem alkalmazandó ez az elv. Az ezen általános szabály szerint megszerzett ingó vagyontárgy tulajdonjogát akkor ismerik el érvényesnek Angliában, ha az ingó vagyontárgyat ezután elviszik abból az országból, amelyben a tulajdonjog megszerzésének időpontjában volt, kivéve, ha – és addig, ameddig – a tulajdonjog helyébe annak az országnak a jogával összhangban megszerzett új tulajdonjog lépett, ahová az ingó vagyontárgyat vitték. Az ingó vagyontárgyakra vonatkozó általános szabály alól kivételt jelent az az eset, amikor az ingó vagyontárgy szállítás alatt áll, és helye a felek számára nem ismert vagy ideiglenes, ebben az esetben az átruházásra alkalmazandó jog szerint érvényes átruházás Angliában is érvényes lesz.

Az ingó immateriális javak engedményezése esetén a Róma I. rendeletet kell alkalmazni, ha az engedményező és az engedményes között szerződéses viszony van (mint a legtöbb tartozás esetében), és az ügy kizárólag az engedményezés érvényességére és joghatására vonatkozik.

Meg kell jegyezni, hogy az immateriális javak átruházására és engedményezésére vonatkozó kollíziós szabályokat nehéz összefoglalni, és nem egyetlen jogválasztási szabály vonatkozik rájuk, különösen azért, mert az immateriális javak kategóriája a jogok nagyon széles körét fedi le, amelyek nem mindegyike szerződéses eredetű. Javasoljuk, hogy immateriális ingó javak esetében kérjen tanácsot egy szakértőtől.

3.9 Fizetésképtelenség

Az Egyesült Királyságban alkalmazandó a fizetésképtelenségi eljárásokról szóló 1346/2000/EK tanácsi rendelet, amely meghatározza a vonatkozó szabályokat azokban az eljárásokban, amelyekben az adóst a vagyona feletti rendelkezési jogától teljes mértékben vagy részlegesen megfosztják, és felszámolót jelölnek ki, ha az adós fő érdekeltségei egy uniós tagállamban (Dánia kivételével) találhatóak. Ha Észak-Írország felsőbb bírósága rendelkezik joghatósággal (ez az eset áll fenn, ha az adós fő érdekeltségeinek központja – amelynek a bejegyzett székhelyet kell vélelmezni – Észak-Írországban található), akkor az észak-ír jogot kell alkalmazni.

Az 1346/2000/EK rendelet hatálya alá nem tartozó esetekben az észak-ír jogot kell alkalmazni, ha az észak-ír bíróságok rendelkeznek joghatósággal (ez az eset áll fenn, ha a gazdasági társaságot Észak-Írországban jegyezték be, vagy ha vannak olyan személyek Észak-Írországban, akiknek érdekük fűződik a felszámoláshoz, és nincs megfelelő indok a joghatóság elutasítására).

Last update: 08/06/2021

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.